nitud, oli linna-uurimise alatoimkonna hooleks. Viimane on 1922. a. kestes oma üjesannete täitmisel pidanud 23 koosolekut, kus töö üksikasjad peenusteni läbi harutati ning otsustati. Töö suurenemisega käsikäes suurenes ka alatoimkonna koosseis uute liikmete (prof. A. Rammul, dr. A. Tammekann, E. Kant, J. Maide j. t.) koopteerimise teel.

1923. alguseks oli kogutud võrdlemisi suur hulk ainestikku Tartu geograafilise kirjelduse jaoks ja võidi asuda Tartu koguteose sisu lähemale piiritlemisele. Selleks kutsuti 29. III. 1923. a. kokku linna-uurimise toimkonna laiendatud nõupidamine, millel lähemalt kaaluti koguteose sisulist ulatust ja väljaandmise ainelisi võimalusi. Jõuti üksmeelsele otsusele, et koguteos on tarvilik ja selle väljaandmine aineliselt teostatav, kui arvestada loodetavaid toetusi Tartu linnavalitsuselt, kes oleks teose kirjastaja, Linnade Liidult ja riigi keskasutisilt. Geograafilise ja üldosa sisukord, mis koostatud E. Kandi ja K. Kirbu poolt, tunnistati vastuvõetavaks, kuna ajaloolise osa sisukava otsustati paluda prof. A. R. Cederbergilt. Järgneval nõupidamisel 5. VI. 1923 määrati lähemalt kindlaks töö korraldus, valiti ajaloolise ja geograafilise alamtoimkonna juhatus (prof. A. R. Cederberg ja dots. P. Treiberg, prof. J. G. Granö ja E. Kant), õigusega toimkondade liikmeid koopteerida, koostati eriline redaktsioonitoimkond (prof. H. Koppel, linnapea K. Luik, prof. A. R. Cederberg, dots. P. Treiberg, prof. J. G. Granö, E. Kant, K. Kirp, lektor J. V. Veski ja prof. A. Saareste, viimased kaks keeleliste redaktoritena), võeti vastu esialgsed honorarimäärad, koostati koguteose eelarve ja tunnustati põhimõtteliselt tarvilikuks varustada koguteos resümeega mõnes Lääne-Euroopa keeles. Sondeeriti pinda ka ainelise abi suhtes ja saadi toetust Tervishoiu Peavalitsuselt 100 000 mk. ja Linnade Liidult laenu näol 200 000 mk. Toetuse saamiseks peeti läbirääkimisi ka Haridusministeeriumiga ja Riigi Statistika Keskbürooga, mis aga sel korral jäid tagajärjetuks. Alles 1926. a. lõpul õnnestus saada Kultuurkapitalist toetusena koguteosele 200 000 mk. 1923. a. kestes võeti ette ka Tartu kaubandus-tööstuse olude uuring vastavate ankeetlehtede kaudu linna statistikabüroo tegelikul juhtimisel. Sama aasta suvel algas statistikabüroos linna kirjeldusandmete läbitöötamine. Osa kirjeldusandmeid tuli hiljemini uuesti koguda. Vahepeal olid üksikud autorid juba asunud artiklite koostamisele.

1924. a. jätkus töö, mille jooksul ikka rohkem hakkas selguma selle laialatuslikkus. 1. II. 1924. a. otsustas linna-uurimise toimkond korraldada täiendavalt liiklemisvaatlused linna peatelje kodar-uulidel. Geograafilise alatoimkonna ja linna statistikabüroo ühisel korraldusel teostati vaatlused 24. V. 1924. a. peamiselt endistest vaatlusist osavõtjate kaasabil.

Nii siis lõppes koguteose ettevalmistustööde esimene järk 1924. a. lõpul. Töö teine järk — artiklite koostamine — nõudis keskmiselt $1^1/_2$—2 aastat, kuna töö lõpposa — teose redigeerimine ja trükkimine — kestis veidi üle aasta.

Geograafilise osa käsikiri valmis südasuveks 1926. a. ja viimased geograafilised materjalid sama aasta hilissügisel. Umbes samaks ajaks jõudsid oma tööga lõpule ka ajaloolise osa autorid, kuna suur osa üldosa artikleist oli toimkonnale esitatud juba 1924. — 1925. a. Geograafilise osa käsikiri viibis osalt autori kestva haiguse tagajärjel; teiselt poolt olid viibimise põhjuseks E. K. S. koduuurimise toimkonna ja Tartu linna-uurimise toimkonna vahel tekkinud lahkarvamised, millede lahendamise ajal koguteose ettevalmistamistööd ei saanud edeneda tarvilikus tempos.

Vahepeal oli linna-uurimise toimkonna koosseisus ja töökorralduses olnud mõningaid muudatusi. 1925. a. kevadeks oli toimkonna koosseis kujunenud järgmiseks: rektor prof. H. Koppel (toimkonna au-juhataja), linnapea K. Luik (toimkonna juhataja), prof. A. R. Cederberg, prof. A. Rammul, dots. P. Treiberg, mag. H. Kruus, mag. J. Rumma (†), E. Kant, K. Kirp (viimase kui sekretäri asetäitjana toimis hiljemini K. Kirbu haiguse tagajärjel tegelikult statistikabüroo asjaajaja L. Hütsi). Oma koosolekul 3. III. 1925. a. otsustas toimkond koguteose artiklite ühtlustamiseks ja trükiks korraldamiseks määrata erilise üldtoimetaja, kelleks valiti R. Kleis. Keeleliseks korrektoriks jäi lektor J. V. Veski. Selle toimkonna-koosseisuga viidigi koguteose redigeerimine ja trükkimine lõpule.

Tartu, lk. 0